

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Закон України від 28. 06. 1996 р. No 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. 23 лип. (No 30). С. 141
2. Рішення Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 року No 18-рп/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04>

*Назарко В.Ю.,
аспірант Академії праці,
соціальних відносин і туризму*
*Кіцана В.А.,
аспірант Академії праці,
соціальних відносин і туризму*
*Старинець П.Р.,
аспірант Академії праці,
соціальних відносин і туризму*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ОСНОВ СУДОУСТРОЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Умови воєнного стану ставлять перед державою та її правовою системою виклики, що потребують невідкладного реагування та адаптації. Один із ключових аспектів, який потребує особливої уваги в умовах воєнного стану, - це забезпечення ефективної та стійкої організаційної основи судоустрою.

У цій науковій роботі ми пропонуємо дослідити та проаналізувати основні аспекти забезпечення організаційних основ судоустрою України в умовах воєнного стану. Ми спрямуємося на розгляд організаційних змін, які необхідно впровадити для забезпечення ефективності та стабільності судової системи в умовах кризи.

Забезпечення функціонування судової системи в умовах воєнного стану має критичне значення для забезпечення правової стабільності та захисту прав громадян. Потреба у вивченні та аналізі цієї проблематики виникає з урахуванням непередбачуваних викликів та загроз, які можуть виникнути в умовах військового конфлікту.

У цій науковій роботі ми зосередимося на аналізі та розгляді питань, пов'язаних із забезпеченням організаційних основ судоустрою в умовах воєнного стану в Україні. Ми розглянемо такі аспекти, як організація судової системи, забезпечення доступу до правосуддя, функціонування судових органів та їхній взаємозв'язок з іншими гілками влади під час воєнного конфлікту.

Мета даної роботи полягає у розкритті основних аспектів забезпечення організаційних засад судоустрою в умовах воєнного стану, виявленні проблем та пошуку ефективних шляхів подолання них. Надіємося, що результати цього дослідження будуть корисними для удосконалення судової системи в умовах

надзвичайних ситуацій та сприятимуть зміцненню правової стабільності в країні.

Сутність забезпечення організаційних основ судоустрою України в умовах воєнного стану полягає в створенні та забезпеченні функціонування судової системи, яка здатна ефективно виконувати свої завдання в умовах кризи та конфлікту. Це включає в себе такі аспекти:

Організація судової системи: В умовах воєнного стану може виникнути потреба в перегляді структури судової системи для забезпечення більшої ефективності та швидкості судочинства. Це може охоплювати створення спеціалізованих судів або зміну розподілу компетенції між судами.

Забезпечення доступу до правосуддя: Важливою складовою є забезпечення доступу до судової системи для всіх громадян, включаючи тих, хто постраждав внаслідок воєнних дій. Це може вимагати створення спеціальних процедур для отримання юридичної допомоги та забезпечення безпеки учасників судового процесу.

Функціонування судових органів: В умовах воєнного конфлікту судові органи повинні бути здатні до швидкого та ефективного реагування на правові питання, що виникають у зв'язку з воєнними діями. Це може включати проведення судових засідань у спеціальних умовах, залучення додаткового персоналу та ресурсів для забезпечення безперервності роботи судів.

Взаємодія з іншими гілками влади: Судова система повинна бути здатна до ефективної взаємодії з іншими органами влади, зокрема з правоохоронними органами та військовими структурами, для забезпечення правової стабільності та реагування на виклики воєнного конфлікту.

Забезпечення організаційних основ судоустрою в умовах воєнного стану має на меті забезпечення функціонування справедливої, ефективно та незалежної судової системи, яка здатна забезпечувати права та свободи громадян навіть у найскладніших обставинах.

Для забезпечення організаційних основ судоустрою в умовах воєнного стану в Україні потрібно вжити ряду заходів:

- адаптація судової системи: Необхідно адаптувати судову систему до воєнного стану, зокрема, шляхом забезпечення оперативного реагування на зміни в ситуації, встановлення спеціальних процедур та механізмів роботи судів у кризових умовах.

- забезпечення безпеки судових працівників: Важливо забезпечити безпеку для суддів, прокурорів, адвокатів та інших працівників правосуддя, які можуть стати об'єктом загроз у період воєнного стану.

- забезпечення доступу до правосуддя: Необхідно забезпечити доступ громадян до судової системи навіть в умовах воєнного конфлікту, забезпечуючи ефективну роботу судів та забезпечення правильного проведення судових процесів.

- створення спеціальних судових органів: У деяких випадках може бути доцільним створення спеціалізованих судових органів, які будуть відповідати за розгляд справ, пов'язаних з воєнним конфліктом або його наслідками.

- міжнародне співробітництво: Важливо встановити міжнародне співробітництво з іншими країнами та міжнародними організаціями з метою обміну досвідом та підтримки в галузі правосуддя в умовах воєнного стану.

Умови воєнного стану є складним випробуванням для будь-якої країни, включно з її судовою системою. Забезпечення організаційних основ судоустрою в умовах військового конфлікту є критично важливою задачею для збереження нормального функціонування судів та забезпечення правової стабільності в країні.

В умовах воєнного стану судова система повинна бути готовою швидко реагувати на зміни в ситуації та забезпечувати ефективну роботу судів.

Важливо забезпечити безпеку для суддів, прокурорів, адвокатів та інших працівників правосуддя, щоб вони могли виконувати свої обов'язки без перешкод.

Незважаючи на складні умови, важливо забезпечити доступ громадян до судової системи та забезпечити проведення справедливих та об'єктивних судових процесів.

У деяких випадках може бути доцільним створення спеціалізованих судових органів, які будуть відповідати за розгляд справ, пов'язаних з військовим конфліктом або його наслідками.

Важливо встановити міжнародне співробітництво з іншими країнами та міжнародними організаціями для обміну досвідом та підтримки в галузі правосуддя в умовах воєнного стану.

Загальна мета всіх заходів - забезпечення функціонування судової системи в умовах військового конфлікту та збереження правової стабільності в країні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 року. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Монич Б. Голова Ради суддів України Богдан Моніч прокоментував ситуацію навколо ОАСК. URL: <https://court.gov.ua/press/news/972134>
3. Васильєв П.С. Територіальна підсудність справ під час воєнного стану на території України у 2022 році. URL: https://protocol.ua/ua/teritorialna_pidsudnist_sprav_pid_chas_voennogo_stanu_na_teritorii_ukraini_u_2022_rotsi_1/
4. Роз'яснення щодо виплати зарплати працівникам апаратів судів . URL: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/>
5. Моквич Л. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб.: у 2-х ч. / Т.Б. Вільчик, П.М. Каркач, А.В. Лапкін та ін. ; за ред. Л.М. Москвич. Х. : Право, 2016. 364 с.
6. Teremetskyi V., Boiko V., Malyshev O., Seleznova O., Kelbia S. Electronic Judiciary in Ukraine: Problems of Implementation and Possible Solutions. Amazonia Investiga. 2023. Vol. 12. Issue 68. P. 33–42.

<https://doi.org/10.34069/AI/2023.68.08.3>. URL:

<https://www.amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2482>

7. Teremetskyi V., Duliba Ye., Drozdova O., Zhukovska L., Sivash O., Dziuba I. Access to Justice and Legal aid for Vulnerable Groups: New Challenges Caused by the Covid-19 Pandemic. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*, Vol. 24, Special Issue 1: Business Ethics and Regulatory Compliance, 1-11. URL: <https://www.abacademies.org/articles/access-to-justice-and-legal-aid-for-vulnerable-groups-new-challenges-caused-by-the-covid19-pandemic-11384.html>

8. Теремецький В.І., Васильєв С. В. Военный стан: підстави для введення в Україні. *ScienceRise: Juridical Science*. 2022. № 2 (20). С. 4–7. <https://doi.org/0.15587/2523-4153.2022.256829>. URL:

https://journals.uran.ua/sr_law/article/view/256829/256536

9. Teremetskyi V., Zhuravlov D., Boiko V., Stratonov V., Ilchenko O., Glukh, M. Chudyk N. (2023). Organization of courts operation in Ukraine in the period of martial law: comparative and legal research. *Revista de Gestão e Secretariado. Management and Administrative Professional Review*, 14(10), 18976–18991. <https://doi.org/10.7769/gesec.v14i10.2945>. URL:

<https://ojs.revistagesec.org.br/secretariado/article/view/2945/1833>

Білий В.В.,

аспірант кафедри права

Університету сучасних знань

Колісник М.Б.,

аспірант Науково-дослідного

інституту приватного

права і підприємництва

імені академіка Ф. Г. Бурчака

НАПрН України

ДІЯЛЬНІСТЬ СУДОВИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

В умовах воєнного конфлікту діяльність судових органів стає надзвичайно важливою та складною. Історія війн показує, що вони ставлять перед правосуддям нові та складні завдання, вимагаючи адаптації судової системи до надзвичайних умов та забезпечення збалансованого захисту прав та інтересів громадян. В даній науковій публікації ми досліджуємо діяльність судових органів під час війни з різних перспектив.

Під час воєнного конфлікту судові органи стикаються з численними викликами, починаючи від забезпечення доступу до правосуддя для всіх громадян до збалансованого вирішення спорів та конфліктів у надзвичайних умовах. При цьому, суди зобов'язані діяти відповідно до міжнародних норм та стандартів, забезпечуючи справедливе та незалежне судочинство.

Наша публікація спрямована на аналіз ролі судових органів під час війни, їхніх функцій та завдань у забезпеченні правового порядку та захисту прав